

BEDRIJFSPLAN STICHTING ERFGOED DEN HELDER

een krachtige erfgoedorganisatie voor het Helderse erfgoed



HANS BROEKMEULEN, DIRECTEUR WILLEMSOORD BV
BAS VAN SPRÉW, INTERIM-DIRECTEUR STICHTING ERFGOED DEN HELDER
(VOORHEEN STICHTING STELLING DEN HELDER)

INLEIDING

In dit bedrijfsplan wordt ingegaan op de nieuwe Helderse erfgoedorganisatie, Stichting Erfgoed Den Helder. De erfgoedorganisatie komt voort uit de Stichting Stelling Den Helder (vanaf september 2020 omgezet naar Stichting Erfgoed Den Helder) en Willemsoord BV.

Het bedrijfsplan dient om inzicht te geven in de opzet, werking en voornemens van de erfgoedorganisatie. De erfgoedorganisatie wordt stapsgewijs ontwikkeld. Momenteel werken Stichting Erfgoed Den Helder en Willemsoord BV hierin nauw samen met de gemeente Den Helder.

Met de nieuwe professionele en efficiënt georganiseerde stichting, kunnen de voordelen die daarbij horen (één backoffice, samengaan van netwerken, grotere en daarmee voordeligere inkoop, meer kansen voor subsidie, onderhoud, marketing en vooral kennis) worden ingezet om het erfgoed van Den Helder duurzaam te beheren, te onderhouden en nationaal en internationaal op de kaart te zetten.

Bovengenoemde partijen en de gemeente Den Helder hebben altijd de wens gehad om het militaire, nautische en maritieme erfgoed van Den Helder voor een groot publiek beter voor het voetlicht te krijgen. Vanuit dit perspectief zal Stichting Erfgoed Den Helder stevig inzetten op de marketing van de Stelling en Willemsoord als één samenhangend complex. Als voorbeeld dienen de successen van onder meer: de Stelling van Amsterdam, de Hollandse Waterlinie, de Stelling van 's-Hertogenbosch en sinds kort ook de Koloniën van Weldadigheid.

Om bovenstaande te realiseren werd in 2019 in overleg met de gemeente een kwartiermaker aangesteld, die het eerder door alle betrokken vastgestelde, proces begeleidt en de nodige initiatieven neemt. In mei 2020 werd door Stichting Stelling Den Helder een interim-directeur aangesteld die de omvorming naar Stichting Erfgoed Den Helder ter hand heeft genomen en verantwoordelijk is voor de verdere ontwikkeling van de stichting.

Het proces om tot de nieuwe stichting te komen bestaat uit drie stappen: Stap 1, het omvormen en professionaliseren van Stichting Stelling Den Helder naar Stichting Erfgoed Den Helder; Stap 2, personeel en werkzaamheden Willemsoord gaan over naar de Stichting Erfgoed Den Helder en de gemeente geeft de Stelling uit in Erfpacht en Stap 3, het vastgoed van Willemsoord wordt ingebracht in de Stichting Erfgoed Den Helder. Stappen 1 en 2 worden in 2020 gerealiseerd. De planning van Stap 3 zal nader worden bepaald.

Hiermee komt er één organisatie, die het beheer, ontsluiten en vermarkten van het erfgoed op zich neemt. Deze erfgoedorganisatie werkt met een Raad van Toezicht-model. De toekomstige Raad van Toezicht zal één nieuwe directeur-bestuurder aanstellen.



INHOUDSOPGAVE:

Inleiding	2
Inhoudsopgave	3
Samenvatting	4
Stichting Erfgoed Den Helder	5
Doelstelling, Visie en ambitie.....	6
Wat maakt het erfgoed van Den Helder zo bijzonder?	7
Waarom één erfgoedorganisatie voor Den Helder?	8
Marketing.....	9
Financiën.....	12



SAMENVATTING

Het voorliggend bedrijfsplan is opgesteld om inzicht te geven in de ontwikkeling van een sterke erfgoedorganisatie voor Den Helder. Stichting Erfgoed Den Helder zal het militaire, nautische en maritieme erfgoed van de stad professioneel beheren, behouden en ontwikkelen tot uniek landmark en publiekstrekker in de regio.

In het bedrijfsplan wordt aangegeven wat de doelstellingen en missie zijn van de Stichting Erfgoed Den Helder en wat de stichting van plan is te gaan doen. Tevens is op hoofdlijnen opgenomen hoe de organisatie er uit zal gaan zien. Naast een Raad van Toezicht voor het toezichthouden op de organisatie zal er een directeur-bestuurder voor de dagelijkse leiding worden aangesteld. Het personeel van de stichting en Willemsoord BV wordt samengevoegd en op onderdelen uitgebreid, daar waar aanvullende expertise en kennis nodig zijn.

Stichting Erfgoed Den Helder zal stevig inzetten op het verbinden van de Stelling en Willemsoord, zodat het 'verhaal van Den Helder' op een overtuigende wijze verteld kan worden en het erfgoed voor een breed publiek ontsloten wordt. Hoe dit zal worden vormgegeven, wordt later dit jaar nader uitgewerkt in een marketingplan.

De stichting voorziet een toename van het aantal bezoekers - na 2021 - waardoor inkomsten uit entreegelden zullen toenemen. Dit betreft vooral het onderdeel Fort Kijkduin, waarvoor vergaande herontwikkelingsplannen zijn.

Stichting Erfgoed Den Helder voorziet tevens een grotere kans op rijks- en provinciale subsidies als gevolg van de bundeling van krachten. Samen met de zeer gewaardeerde steun van de gemeente Den Helder kan de stichting zo financieel gezond de toekomst in.



STICHTING ERFGOED DEN HELDER

Stichting Erfgoed Den Helder zal een groot deel van de gebouwen, terreinen, bunkers en forten van de Stelling van Den Helder beheren en exploiteren. Daarnaast zal de stichting via Willemsoord BV terreinen en vastgoed beheren en exploiteren dat momenteel in juridisch eigendom is van de gemeente Den Helder of Willemsoord BV. Tevens exploiteert de stichting via Zeebad Huisduinen B.V. de attracties in onder meer Fort Kijkduin, dat in eigendom is van Stichting Erfgoed Den Helder.

Door de exploitatie en het beheer van het erfgoed samen te voegen, wordt de historische situatie hersteld. Immers, de Stelling van Den Helder bestond uit het complex Willemsoord met de daaromheen gelegen forten ter verdediging van de toenmalige Rijkswerf.

De stichting werkt volgens het Raad van Toezicht-model, waarbij een directeur-bestuurder de dagelijkse leiding heeft. De werving van de nieuwe directeur-bestuurder start in september 2020.

Binnen de stichting zal het personeel van Stichting Erfgoed Den Helder, het daarmee verbonden Zeebad Huisduinen BV en Willemsoord BV samengevoegd worden. Hiervoor is een organisatieplan in voorbereiding dat in november 2020 gereed zal zijn.

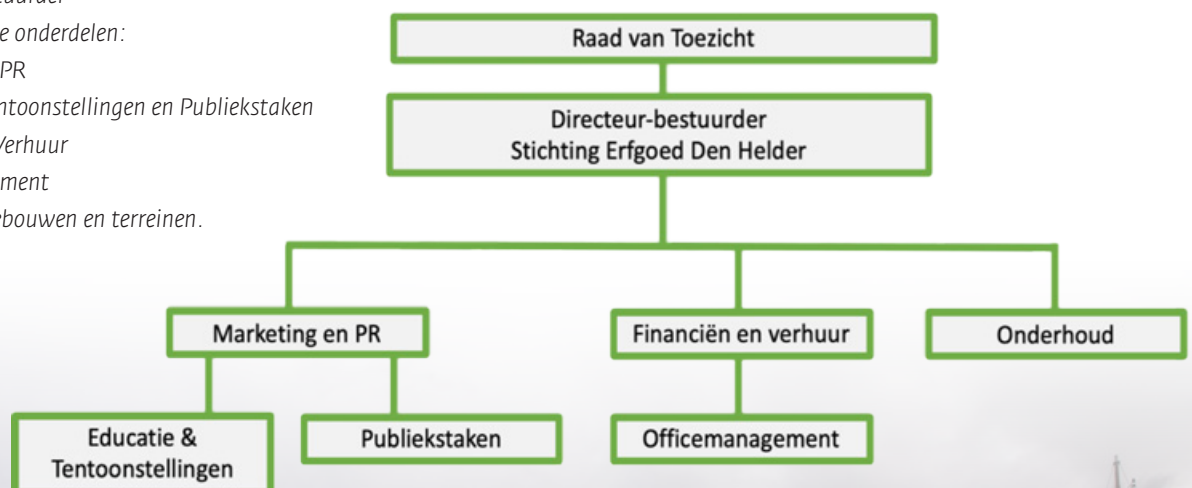
Momenteel werken zeven mensen bij Willemsoord BV (5,25 fte), exclusief de externe inhuur. Bij de BV van Stichting Erfgoed Den Helder (Zeebad Huisduinen BV) werken vijftien medewerkers, waarvan één voltijds, vier in deeltijd en zeven personen op een 0-urencontract.

Daarnaast wordt vanaf 2021 rekening gehouden met (personele) versterking waar het gaat om het coördineren van vrijwilligers en de uitvoering van de marketing. Om de nieuwe directeur-bestuurder de vrijheid te geven in te spelen op de wensen en behoeften van vrijwilligers, zijn middelen in de begroting opgenomen voor het begeleiden, scholen en vergoeden van vrijwilligers. Dit is onlosmakelijk verbonden met de eerdergenoemde wens om de organisatie te professionaliseren. Ook houdt dit verband met de in het volgende hoofdstuk genoemde doelstelling de vrijwilligers en het personeel te koesteren.

Hierna is een concept-organogram afgebeeld, waarin alle relevante organisatieonderdelen zijn opgenomen. Een definitief organogram en exacte taakverdeling wordt, na goede afstemming met de betrokken medewerkers, in het najaar van 2020 vastgesteld als onderdeel van het organisatieplan.

De organisatie zal in hoofdlijnen bestaan uit de volgende onderdelen:

- Raad van Toezicht
- Directeur-bestuurder
- De uitvoerende onderdelen:
 - Marketing en PR
 - Educatie & Tentoonstellingen en Publiekstaken
 - Financiën en Verhuur
 - Officemanagement
 - Onderhoud gebouwen en terreinen.



DOEL, VISIE EN MISSIE

Stichting Erfgoed Den Helder heeft als doel het militaire, nautische en maritieme erfgoed van Den Helder te beheren, te behouden en te ont-sluiten voor publiek. De Stelling van Den Helder met zijn forten en de voormalige Rijkswerf Willemsoord zijn van een unieke kwaliteit en bepalend geweest bij de groei van de stad Den Helder.

Visie:

"De Stichting Erfgoed Den Helder verbindt het erfgoed van Den Helder, laat haar geschiedenis spreken, door gerichte marketingcampagnes richting een breed publiek tot ver buiten de stadsgrenzen, draagt zorg voor beheer, behoud en ontwikkeling van dit bijzondere erfgoed en zal dit doen vanuit een gezonde organisatie".

De Stichting Erfgoed Den Helder heeft de ambitie om de mogelijkheden die de forten bieden, optimaal te benutten. Op korte termijn geldt dit met name voor Fort Kijkduin (zie tevens hoofdstuk Marketing, onderdeel Promotie).

Missie:

- Beheer en behoud van het erfgoed van de Stelling van Den Helder, inclusief Willemsoord;
- Mogelijk maken van functioneel gebruik van het erfgoed voor hedendaagse doeleinden (cultuur, horeca, recreatie en kantoren e.d.);
- Erfgoed voor een breed publiek toegankelijk maken;
- Positioneren van de Stelling van Den Helder en Willemsoord als unieke erfgoedschat (een landmark) van Den Helder.

DOELSTELLINGEN (PERIODE 2021-2023):

1. Beheer en behoud van het erfgoed van de Stelling van Den Helder, waaronder de voormalige Rijkswerf Willemsoord:
 - Koesteren van vrijwilligers en medewerkers, die met kennis en passie bijdragen aan het gebruik en onderhoud van het erfgoed;
 - Verwerven van financiën door middel van verantwoorde verhuur en gebruik van erfgoed (terreinen, ruimten en gebouwen);
 - Verwerven van provinciale en landelijke subsidies;
 - Verkrijgen van POM-status (waardoor zij een voorrangpositie krijgt als het gaat om de toekenning van landelijke subsidies voor onderhoud).
2. Het mogelijk maken van functioneel gebruik van het erfgoed voor hedendaagse doeleinden:
 - Bijdragen aan herontwikkeling en herbestemming van monumentale gebouwen;
 - Verhuren en in gebruik geven van objecten en terreinen voor stedelijke functies, zoals cultuur, horeca, recreatie en kantoren.
3. Het verder ontwikkelen en publiekstoegankelijk maken van het erfgoed:
 - Het zoveel mogelijk openbaar maken en/of behouden van terreinen en gebieden die in beheer zijn van de stichting;
 - Bij het verhuren en het in gebruik geven van objecten en terreinen – waar mogelijk – te kiezen voor publieksfuncties en functies waar inwoners van Den Helder baat bij hebben (werkgelegenheid, maatschappelijke en culturele functies);
 - Het faciliteren en organiseren van evenementen.
4. Positioneren van het militair en maritiem erfgoed in de gemeente Den Helder en de regio. Zodanig dat het bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van Den Helder voor inwoners, bedrijven en bezoekers.



WAT MAAKT HET ERFGOED VAN DEN HELDER ZO BIJZONDER?

De geschiedenis van Den Helder wordt gekenmerkt door de verbinding met de zee. Tussen 1790 en 1792 werd ten oosten van het vissersdorp Helder een kielplaats voor klein onderhoud en reparaties aan schepen aangelegd. De gekozen locatie voor deze onderhoudswerf 'Het Nieuwe Werk' was niet toevallig. Handels- en oorlogsschepen voeren vanuit Amsterdam over de Zuiderzee (nu het IJsselmeer) via Texel de wereld-zeeën op. Bij terugkeer na maanden- of zelfs jarenlange reizen waren de schepen voor onderhoud aangewezen op de Amsterdamse werven. Omdat de vaartroute van en naar Amsterdam aan het einde van de 17e eeuw steeds moeilijker begaanbaar werd, ontstond de behoefte aan een scheepswerf bij Den Helder. De ligging aan zee maakte de stad ook van strategisch militair belang.

In 1811 bracht Napoleon Bonaparte een bezoek aan Den Helder en hij zag de waarde van de strategische ligging van de stad. Hij sprak over het 'Gibraltar van het Noorden' en gaf opdracht om een grote marine-basis met een werf te bouwen op de plek van de haven. In 1812 begon de vooraanstaand waterbouwkundige ingenieur Jan Blanken ten noorden van 'Het Nieuwe Werk', met de bouw van een marine-etablissement, compleet met magazijnen en een groot droogdok. Hiermee werden de fundamenteën gelegd voor de latere Rijkswerf Willemsoord. In 1827 werd de eerste bouwfase afgerond, waarop tussen 1857 en 1866 een tweede volgde. In het begin van de 20e eeuw kreeg het werfterrein de definitieve inrichting.

Ter verdediging van de werf moest een groot verdedigingswerk aangelegd worden rondom Den Helder. De Stelling van Den Helder werd aangelegd met diverse forten, linies, grachten en schootsvelden. De forten Erfprins, Kijkduin en Fort Dirksz Admiraal, alsmede de verbindingsgracht, dateren in eerste aanleg uit 1811 tot 1813. Na de aanleg van het Noordhollandsch Kanaal is het Nieuwe Werk omgevormd tot het Fort Oostoever en is het Fort Westoever aangelegd. Langs de verbindingsgracht is toen een wal aangelegd. Na het aannemen van de Nieuwe Vestingwet in 1875 werd in 1880 het kustpantserfort Fort Harssens gebouwd.

Tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog werden diverse luchtdeel- en kustbatterijen aangelegd door de Nederlandse Staat. Veel daarvan is verdwenen bij latere werkzaamheden ten behoeve van dijkverzanding. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden door de Duitse bezetter tal van bunkers gebouwd in het stellinggebied en langs de kust. Restanten van deze Atlantikwall zijn binnen de Stelling van Den Helder en daarbuiten te vinden.

De Stelling van Den Helder en de voormalige Rijkswerf Willemsoord vormen een eenheid, zoals goed te zien is op onderstaande kaart uit 1860. En ook nu is het erfgoed bepalend voor de stad Den Helder en wordt er volop gebruikgemaakt van de kwaliteiten van dit erfgoed.

De voormalige Rijkswerf is gebouwd in het begin van de 19e eeuw en bevat veel historische gebouwen, dokken en kades. Het terrein bevat 17 Rijksmonumenten. Naast de individuele Rijksmonumenten, is het totale complex ook als Rijksmonument aangewezen.

Het complex is sinds het verlaten van de marine omgevormd tot een cultuur- en horecacomplex met een nautisch karakter. Het terrein wordt beheerd door een daartoe door de gemeente Den Helder opgerichte entiteit Willemsoord bv, een verbonden partij van de gemeente. Binnen dit gebied, dat door Willemsoord bv beheerd wordt, zijn 14 van de 17 Rijksmonumenten te vinden.



WAAROM ÉÉN ERFGOEDORGANISATIE VOOR DEN HELDER?

Zoals uit de inleiding blijkt, is het streven van de gemeente Den Helder, om de beide genoemde organisaties samen te laten gaan, door beide organisaties omarmd. Hiermee worden enkele wensen en eisen, die verbonden zijn aan professionele en landelijk (en in de toekomst zelfs internationaal) in aanzien staande erfgoedorganisaties mogelijk gemaakt.

De Stichting Erfgoed Den Helder kan tevens de reeds verworven ANBI-status en de mogelijk toekomstige POM-status, meer subsidies, fondsen, particuliere giften en sponsors werven dan nu mogelijk is.

Hierbij hoort het op een eigentijdse wijze professionaliseren van het beheer en behoud van het erfgoed. Versnipperd eigendom en beheer van het erfgoed binnen het beschermde stadsgezicht maakte samenhang in beheer en exploitatie in de huidige situatie lastig. Door het erfgoed te concentreren in één organisatie zal beheer en exploitatie efficiënter gebeuren. Tevens biedt dit kansen voor betere ontsluiting voor toerisme en kan een grotere bijdrage geleverd worden aan ruimtelijke, economisch of maatschappelijke vraagstukken in de stad en de regio.

Gemeente Den Helder heeft daarom ook in het beleidskader Erfgoed (2017) de ambitie uitgesproken om samenwerking van Willemsoord bv en Stichting Stelling Den Helder te stimuleren en zo tot een krachtige erfgoedorganisatie - de Stichting Erfgoed Den Helder - te komen voor het beheer en de exploitatie van de Stelling in samenhang met Willemsoord.

De Stelling van Den Helder met haar forten, liniedijken en wateren en het complex Willemsoord, ontvangen jaarlijks vele tienduizenden bezoekers (687.000 Decisio, 2019). Deze bezoekers komen voor de verschillende evenementen en attracties zoals casino, museum, bioscoop, theater, sportscholen, aquarium, de horeca en de forten. In het verleden werd er onvoldoende samengewerkt om het complete verhaal van Den Helder te vertellen en geheel te 'vermarkten'. Het verhaal van Den Helder en haar geschiedenis en betekenis wordt niet als eenheid gepromoot, waardoor het erfgoed dat daar een belangrijke rol in speelt, onvoldoende voor het voetlicht komt.

In het najaar van 2020 zal voor de Stichting Erfgoed Den Helder een uitgebreid marketingplan, inclusief strategische keuzes, worden gemaakt. Zie voor het kader hiervoor het hoofdstuk Marketingplan.

Naast het aantrekken van meer bezoekers is het van belang de verhuur van de diverse ruimten (gebouwen) up-to-date te houden. Er zijn nog mogelijkheden, vooral in de bij de Stelling behorende forten om de verhuur verder op te schroeven. Daarmee krijgt ook de werkgelegenheid een steuntje in de rug.

Vandaag de dag constateren we een toenemende vraag naar cultuur-historisch erfgoed en de mogelijkheden die dat biedt. Mensen zoeken gezelligheid en aansprekende plaatsen om te verblijven. Daar voldoen de Stelling en Willemsoord goed aan.



MARKETING

De Stelling van Den Helder diende ter verdediging van de Rijkswerf Willemsoord, ze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De verschillende onderdelen zijn verspreid door en in de omgeving van de stad, maar alles is nauwgezet op elkaar afgestemd. Gezamenlijk vormen zij een uniek maritiem en historisch complex. Stichting Erfgoed Den Helder maakt het mogelijk om dit complex als één geheel voor het grote publiek te ontsluiten en te exploiteren.

De stichting wil de Stelling en Willemsoord ontwikkelen tot de **landmark** van Den Helder en omgeving. Zij maken Den Helder uniek en herkenbaar en zijn een reden om Den Helder te bezoeken. De Stelling en Willemsoord betekenen als landmark voor Den Helder in potentie hetzelfde als de grachten voor Amsterdam.

Om dat in de praktijk ook waar te maken is een flinke marketinginspanning noodzakelijk. Daarbij ziet de Stichting Erfgoed Den Helder duidelijke doelstellingen voor zich.

1. De stichting draagt als militair en maritiem erfgoedsspecialist zorg voor de productontwikkeling.
2. Samen met de bestaande promotionele partijen richt de stichting zich op de promotie en het uitdragen van de boodschap.

Bovenstaande doelstellingen zullen worden uitgewerkt in een marketingplan. Dit plan zal in 2021 opgesteld worden, als de nieuwe organisatie volledig staat.

PRODUCTONTWIKKELING

De productontwikkeling richt zich enerzijds op het verder uitdiepen en toegankelijk maken van de diverse onderdelen, zoals forten, bunkers, musea etc.

De herontwikkeling van Fort Kijkduin in 2021 heeft momenteel prioriteit, maar de stichting zal alle onderdelen onder de loep nemen. In het marketingplan zal een prioritering worden aangegeven.

Daarnaast is het verbinden van de verschillende onderdelen van zowel de Stelling als Willemsoord essentieel. Door het onderlinge verband te laten zien, ontstaat het geheel en daarmee de meerwaarde. Bovendien draagt dit bij aan het verspreiden van de bezoekers over het hele grondgebied van Den Helder (en daarmee een langer verblijf en hogere bestedingen).

De stichting laat het erfgoed tot leven komen en prikkelt de nieuwsgierigheid van inwoners en bezoekers. Hierbij hoort onder andere een - top op the bill - educatief programma, waarin verschillende aspecten van de Stelling toegankelijk worden gemaakt voor diverse leeftijds-groepen en doelgroepen.

Het marketingplan zal op basis van een analyse een overzicht geven van de meest kansrijke product marktcombinaties (PMC's). Daarbij zal goed worden gekeken naar hoe producten verbeterd kunnen worden. Zoals, in 2021 de herwaardering van fort Kijkduin en in de jaren daarna ook de andere onderdelen van zowel de stelling als Willemsoord.

Aan het einde van dit hoofdstuk wordt een eerste aanzet hiervoor gegeven.

In de komende maanden zal tevens worden bekeken of samenwerking met vergelijkbare erfgoedcomplexen mogelijk is. Gedacht kan daarbij worden aan de Stelling van Amsterdam, maar ook aan erfgoedorganisaties in bijvoorbeeld Stockholm en Portsmouth.



PROMOTIE

Wanneer de stichting zijn productontwikkeling goed voor elkaar heeft, krijgt Den Helder er een aantrekkelijk aanbod bij voor de bewoners, bedrijven en bezoekers.

Om de Stelling en Willemsoord als een geheel uit te laten groeien tot een landmark, zal dit ook onder de aandacht van (potentieel) publiek gebracht moeten worden. Stichting Erfgoed Den Helder zal daarbij nadrukkelijk gebruik maken van de kennis en expertise van bestaande, gespecialiseerde organisaties. De eigen middelen en kennis zijn immers beperkt. De stichting wil derhalve samenwerken met partijen als Top van Holland, Holland Boven Amsterdam, Amsterdam Partners en NBTC Holland Marketing en zo de lokale, regionale, nationale en internationale markt bereiken.

FORT KIJKDUIN

Essentieel voor de Stichting Erfgoed Den Helder is de herwaardering van Fort Kijkduin. Het fort heeft een enorme potentie ten aanzien van bezoekers en horeca. Het plan is om het fort en de expositie in 2021 grondig op te waarderen. Fort Kijkduin ontvangt in de huidige situatie circa 40.000 bezoekers per jaar. Dit kan na 2021 omhoog gebracht worden naar 50.000 tot 55.000 bezoekers vanaf 2022 en daarna. In 2021 zal het fort vanwege deze herontwikkeling ongeveer twee maanden gesloten zijn. In de meerjarenbegroting is daar rekening mee gehouden (zie hoofdstuk Financiën).

Fort Kijkduin wordt een totaalconcept met een museum, aquarium, museumcafé, -restaurant en -winkel en vergadermogelijkheden. Alle functies van het fort worden verbonden met een logische routing en gerepresenteerd door een overkoepelende, herkenbare huisstijl.

De plannen voor de herontwikkeling van Fort Kijkduin bestaan uit: vernieuwing entree en horecagelegenheid; herontwikkeling museale presentatie met educatief programma; (natuur)speeltuin buitengebied; zeetentoonstelling en revitaliseren Noordzee-aquarium.

WILLEMSOORD

Willemsoord is een levendig onderdeel van de stad. Het huisvest onder andere het Marine Museum (op het grondgebied van RVB/Defensie), het Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijkers en Theater De Kampanje. Er worden regelmatig evenementen georganiseerd en er zijn verschillende bedrijven en horecagelegenheden gevestigd. Daarnaast is er de Museumhaven met museale schepen, die ter plaatse onderhouden worden en door de bezoekers van Willemsoord bewonderd kunnen worden. In de toekomst zal, naar verwachting in 2023, het stadhuis van Den Helder aan deze lijst van functies worden toegevoegd. Daarnaast zijn er plannen voor een hotel.

Ook in de 'nieuwe' situatie - zolang Willemsoord BV bestaat en de objecten niet zijn overgegaan naar Stichting Erfgoed Den Helder - zal Willemsoord de panden verhuren en de huurders faciliteren. Hierbij hoort ook het onderhouden van het openbaar gebied. Samen met de gemeente en andere relevante partners zal ook worden gewerkt aan planvorming voor nieuwe functies in het gebied. Stichting Erfgoed Den Helder zal de informatievoorziening aan bezoekers blijven faciliteren. Per jaar wordt het gebied nu bezocht door circa 700.000 mensen. Door nieuwe functies, zoals de komst van het stadhuis, en een integrale marketingstrategie kan dit in de toekomst toenemen.



ATLANTIKWALL CENTRUM

Het Atlantikwall Centrum is in 2019 ontwikkeld en geopend en is onderdeel van de topattractie Fort Kijkduin. In dit centrum is een eigentijdse presentatie te zien over de Atlantikwall. Bezoekers van Fort Kijkduin schaffen een combinatiekaart aan voor het bezoek aan het Atlantikwall Centrum. Daarmee is het centrum onderdeel van de totale attractie.

Het voornemen is om het gebouw in te richten met een overnachtingsaccommodatie (2 appartementen) voor verblijfstoeristen.

FORTEN EN BUNKERS

Onder andere de forten Oostoever, Dirksz Admiraal, Westoever en Harssens en de Kroontjes-, de Oude hospitaal- en de Munitiebunker hebben een hoge erfgoedwaarde en spelen een essentiële rol in het vertellen van het verhaal van de Stelling en de geschiedenis van Den Helder. Een aantal van de genoemde objecten is voor het publiek toegankelijk en in sommige worden rondleidingen gegeven. Enkele onderdelen worden verhuurd aan bedrijven of verenigingen of zijn in gebruik voor toerisme en recreatie of activiteiten van/voor inwoners van de stad.

De stichting blijft intensief samenwerken met alle betrokken partijen, zoals onder andere de vrijwilligers, Landschap Noord-Holland, de gemeente Den Helder, het Rijksvastgoedbedrijf en de huidige huurders, om de plekken goed te onderhouden, te restaureren, te verbinden, te exploiteren en verantwoord te ontsluiten voor publiek. Op basis van de marketingstrategie zullen in 2021 specifieke doelstellingen en doelgroepen worden omschreven en gedefinieerd.



FINANCIËN

In dit hoofdstuk is een meerjarenbegroting van de erfgoedorganisatie opgenomen, waarin de cijfers van Stichting Erfgoed Den Helder en Willemsoord BV gecombineerd zijn. Daarnaast zijn er nieuwe baten en lasten toegevoegd, onder meer voor groot onderhoud van het erfgoed.

Het betreft de begroting voor de periode 2021 – 2026. Ter vergelijking zijn de gecombineerde, gerealiseerde cijfers van de founding fathers van de erfgoedorganisatie (Stichting Stelling Den Helder en Willemsoord bv) uit 2019 toegevoegd.

Er zijn twee varianten van de begroting opgenomen. Te weten: een begroting zonder de herontwikkeling van Fort Kijkduin en een begroting inclusief de herontwikkeling van het fort. Echter, omdat gehele financiering hiervan op het moment van schrijven van dit bedrijfsplan nog niet volledig rond is, is ook een meerjarenbegroting opgenomen zonder de herontwikkeling.

In beide gevallen is het voor de Stichting Erfgoed Den Helder mogelijk om over de totale periode 2021 - 2026, een gezonde exploitatie te presenteren.

BATEN

De stichting houdt rekening met aanvullende middelen ten opzichte van het verleden (een gemeentelijke bijdrage en Subsidie Instandhouding Monumenten (SIM)). Dit betreft o.a. € 750.000 gemeentelijke subsidie (prijspeil 2021). Dit is de in de Kadernota 2020 genoemde € 900.000,- zonder de € 150.000,- voor huurcompensatie voor De Kampanje en jaarlijks € 45.637,- voor de toegezegde SIM-gelden voor de periode 2021 - 2026.

Daarnaast is er rekening mee gehouden dat de gemeente de kosten van verzekering en belastingen voor de in erfpacht uit te geven delen van de Stelling van Den Helder budgetneutraal overhevelt.

Daarnaast zullen, als Fort Kijkduin herontwikkeld wordt, de publieksinkomsten vanaf 2022 verhoogd worden.

KOSTEN

Het erfgoed van de Stelling en Willemsoord staat voor een enorme onderhoudsopgave. Dankzij de subsidie van de gemeente en de SIM-subsidie zijn de budgetten voor groot onderhoud van het erfgoed in de meerjarenbegroting substantieel hoger dan het budget dat in voorgaande jaren beschikbaar was. De uitgaven voor groot onderhoud zijn een essentiële bijdrage aan het behouden van het Helderse erfgoed voor toekomstige generaties.

Omdat Stichting Stelling Den Helder een vrijwilligersorganisatie was, is daarnaast rekening gehouden met aanvullende bedrijfskosten en kosten voor de versterking van organisatie. In het personeelsplan dat in oktober/november 2020 gereed is, wordt hier nader op ingegaan.

Naast bovenstaande posten wordt rekening gehouden met een post onvoorzien. Dit om de erfgoedorganisatie de ruimte te geven zelfstandig tegenvallers op te vangen en bij meevallers weerstandsvermogen op te bouwen om verder in het erfgoed te kunnen investeren.



MEERJARENBEGROTING 2021-2026 EXCLUSIEF HERONTWIKKELING FORT KIJKDUIN

BATEN	2019	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Huurinkomsten	€ 1.768.000	€ 1.848.000	€ 1.875.000	€ 1.906.000	€ 1.932.000	€ 1.971.000	€ 2.010.000
Overige bedrijfsopbrengsten (inclusief incidentele opbrengsten)	€ 570.000	€ 624.000	€ 645.000	€ 658.000	€ 671.000	€ 685.000	€ 698.000
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	€ 33.000	€ 838.000	€ 850.000	€ 862.000	€ 874.000	€ 887.000	€ 900.000
TOTALE BATEN ERFGOEDORGANISATIE	€ 2.371.000	€ 3.310.000	€ 3.370.000	€ 3.426.000	€ 3.477.000	€ 3.543.000	€ 3.608.000
LASTEN	2019	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kosten huisvesting, terreinen, infrastructuur en gebouwen	€ 1.178.000	€ 1.685.000	€ 1.734.000	€ 1.772.000	€ 1.796.000	€ 1.821.000	€ 1.845.000
Bedrijfskosten (alg. kosten, kantoor., marketing en promotiek.)	€ 372.000	€ 441.000	€ 450.000	€ 459.000	€ 469.000	€ 478.000	€ 487.000
Personeelskosten	€ 551.000	€ 788.000	€ 772.000	€ 786.000	€ 799.000	€ 813.000	€ 828.000
Afschrijvingen	€ 127.000	€ 133.000	€ 136.000	€ 139.000	€ 141.000	€ 144.000	€ 147.000
Fin. baten en lasten/belastingen (vanaf 2021, na herfin. leningen)	€ 57.000	€ 182.000	€ 182.000	€ 182.000	€ 182.000	€ 182.000	€ 182.000
Onvoorzien	€ -	€ 80.000	€ 82.000	€ 83.000	€ 85.000	€ 87.000	€ 88.000
TOTALE LASTEN	€ 2.285.000	€ 3.309.000	€ 3.356.000	€ 3.421.000	€ 3.472.000	€ 3.525.000	€ 3.577.000
RESULTAAT	€ 87.000	€ 1.000	€ 14.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 18.000	€ 31.000

MEERJARENBEGROTING 2021-2026 INCLUSIEF HERWAARDERING FORT KIJKDUIN

BATEN	2019	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Huurinkomsten	€ 1.768.000	€ 1.848.000	€ 1.875.000	€ 1.906.000	€ 1.932.000	€ 1.971.000	€ 2.010.000
Overige bedrijfsopbrengsten (inclusief incidentele opbrengsten)	€ 570.000	€ 540.000	€ 741.000	€ 731.000	€ 745.000	€ 760.000	€ 775.000
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	€ 33.000	€ 838.000	€ 850.000	€ 862.000	€ 874.000	€ 887.000	€ 900.000
TOTALE BATEN ERFGOEDORGANISATIE	€ 2.371.000	€ 3.226.000	€ 3.466.000	€ 3.499.000	€ 3.551.000	€ 3.618.000	€ 3.685.000
LASTEN	2019	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kosten huisvesting, terreinen, infrastructuur en gebouwen	€ 1.178.000	€ 1.685.000	€ 1.734.000	€ 1.772.000	€ 1.796.000	€ 1.821.000	€ 1.845.000
Bedrijfskosten (alg. kosten, kantoor., marketing en promotiek.)	€ 372.000	€ 441.000	€ 450.000	€ 459.000	€ 469.000	€ 478.000	€ 487.000
Personeelskosten	€ 551.000	€ 788.000	€ 818.000	€ 821.000	€ 835.000	€ 850.000	€ 865.000
Afschrijvingen (incl. afschrijving 150k inv. Masterplan Fort Kijkduin)	€ 127.000	€ 152.000	€ 155.000	€ 157.000	€ 160.000	€ 163.000	€ 166.000
Fin. baten en lasten/belastingen (vanaf 2021, na herfin. leningen)	€ 57.000	€ 183.000	€ 183.000	€ 183.000	€ 183.000	€ 182.000	€ 182.000
Onvoorzien	€ -	€ 80.000	€ 82.000	€ 83.000	€ 85.000	€ 87.000	€ 88.000
TOTALE LASTEN	€ 2.285.000	€ 3.329.000	€ 3.422.000	€ 3.475.000	€ 3.528.000	€ 3.581.000	€ 3.633.000
RESULTAAT	€ 87.000	€ -103.000	€ 44.000	€ 23.000	€ 25.000	€ 37.000	€ 52.000

De herontwikkeling van Fort Kijkduin heeft hoge prioriteit voor de stichting. Stichting Erfgoed Den Helder is daarom voornemens om de herontwikkeling in het najaar van 2021 ter hand te nemen, mede dankzij een toezegging van het Waddenfonds ter hoogte van € 500.000,- (via Zeestad BV). Overige subsidieaanvragen staan momenteel nog uit. Wanneer de gemeentelijke subsidie voor 2021 wordt toegekend, kan Stichting Erfgoed Den Helder € 150.000,- ten behoeve van de herontwikkeling voorfinancieren.

Als de herontwikkeling van Fort Kijkduin gerealiseerd wordt, worden vanaf 2022 meer bezoekers getrokken en worden hogere publieksinkomsten gerealiseerd. In 2021 worden er dan, vanwege de noodzakelijke sluiting in het najaar ten behoeve van de herontwikkeling, tijdelijk minder bezoekers verwacht. Het negatieve resultaat dat hierdoor in 2021 ontstaat, wordt in de daaropvolgende jaren opgevangen. Daarnaast is er voldoende financiële ruimte om de investeringen in de herontwikkelingen in Fort Kijkduin in de periode 2021 - 2028 af te schrijven.

De herontwikkeling van Fort Kijkduin zal Stichting Erfgoed Den Helder op structurele basis financieel versterken en zo de mogelijkheden scheppen om verder in het Helderse erfgoed te investeren.

COVID-19

Het opstellen van dit bedrijfsplan met een meerjarenbegroting vond midden in de Corona-crisis plaats. In de nabije toekomst kunnen de maatregelen en ontwikkelingen nog alle kanten opgaan. Dit zorgt ervoor dat er een voorbehoud moet worden gemaakt bij de inhoud van dit bedrijfsplan. De onzekerheid inzake een mogelijke opleving van het coronavirus, het uitblijven van een vaccin en het risico op een nieuwe, tijdelijke lock down of andere maatregelen blijft namelijk bestaan.

